

آیت‌الله محمدعلی تسخیری

طلایه‌دار صلح و وحدت اسلامی

یادمان

دکتر کامیار صداقت‌نمرحسینی

عضو هیأت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

جامعیت علمی، صفای نفس و تسلط کم‌نظیر او بر زبان و ادبیات عربی است.

چهره‌ای جهانی در حوزه گفت‌وگوی بین‌الادیانی

ویژگی‌هایی چون رشد و نمو در خانواده‌ای با ایمان در نجف اشرف، ذوق سرشار و لطافت طبع، صفات انسانی والا، مناعت و بزرگ‌منشی آیت‌الله تسخیری در او جاذبه‌ای بس قوی ایجاد و اندیشمندان جهان اسلام را به سویش جلب می‌کرد. واکنش عظیم جهان اسلام به خبر ارتحال ایشان شاهدهی بر این مدعاست.

او به‌رغم رنج بیماری در سالیان پایانی حیات شریفش (۲۴ مرداد ۱۳۹۹ش) و برخی بداخلاقی‌ها که گاه از سر سوءتشخیص درباره حقیقت تقرب و تاریخ آن سر می‌زد، صبوری کرد و با عزمی راسخ به بسط اندیشه همکاری در عرصه‌های مشترک اسلامی و معذور داشتن یکدیگر در موارد اختلافی پرداخت. سخت معتقد بود که مشترکات مسلمانان بیش از مفترقات آنهاست و نباید اختلافات مذهبی به مثابه شمشیری در دست دشمنان اسلام قرار گیرد. ایشان از چهره‌های شاخص در حوزه گفت‌وگوی بین‌الادیانی در جهان است.

معتقد به فقه تقریبی

دانش پربرابر ایشان حاصل سال‌ها تحصیل مجدانه در دانشکده فقه نجف اشرف و بهره‌مندی از محضر بزرگان همچون آیات عظام و حجج‌الاسلام سید ابوالقاسم خویی، شهید محمدباقر صدر، سید محمدتقی طباطبایی حکیم، صدرا بادکوبی، سید محمدرضا گلپایگانی، هاشم آملی، جواد تبریزی و حسین وحید خراسانی در حوزه‌های علمیه شهرهای نجف اشرف و قم بود. از میان استادان وی، مرحوم آیت‌الله سید محمدتقی حکیم صاحب کتاب شهیر «اصول فقه مقارن» نقش مهمی در پیدایش نگرش تقریبی آیت‌الله تسخیری داشت؛ چنانکه در مقدمه آن کتاب مشهود است، آیت‌الله حکیم معتقد به «فقه

جایزه صلح و دوستی که با تصویب شورای سیاستگذاری جشنواره بین‌المللی فارابی از چهاردهمین جشنواره به مجموعه جوایز جشنواره بین‌المللی فارابی اضافه شده است، جایزه‌ای است که به دانشمندان مؤثر در زمینه صلح و دوستی اعطا می‌شود. در این دوره از جشنواره نیز، جایزه صلح و دوستی به مرحوم آیت‌الله محمدعلی تسخیری از دانشمندان مؤثر در زمینه تقرب میان مذاهب اسلامی در جهان اسلام داده شده است که بخش اصلی عمر خویش را مصروف مطالعه و تحقیق در عرصه تقرب بین مذاهب و نیز تلاش عملی برای تحقق این امر کرد. مجموعه این تلاش‌های علمی و عملی مرحوم آیت‌الله محمدعلی تسخیری که با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی آغاز و تا پایان عمر ایشان تداوم داشت، در مقاطع مهمی از تاریخ، منجر به شکل‌گیری گفت‌وگوهای سازنده، کاهش سوءتفاهمات، رفع تنش‌ها و ایجاد بسترهای همکاری میان نخبگان و حتی دولت‌های اسلامی شد.

چون آیات عبدالکریم نجفی زنجانی، محمدحسین کاشف الغطا، سید هبه‌الدین شهرستانی تا حاج میرزا خلیل کمره‌ای، هر یک با انجام چند سفر پربرابر به سرزمین‌های اسلامی، به شهرتی بحق ماندگار دست یافتند، آیت‌الله تسخیری وسیع‌ترین ارتباطات بین‌المللی را در اقصی نقاط جهان سامان داد و با دانشمندان اسلامی به تبادل نظر و ایجاد موضعی واحد در برابر دشمنان اسلام پرداخت.

سخن به‌گزاره نیست اگر گفته شود آیت‌الله تسخیری در حوزه ارتباطات اسلامی و دیپلماسی صلح و تقرب اسلامی نه مقدم داشت و نه تالی دارد. بیش از ۶۰۰ سفر خارجی مؤثر و عضویت در مراکز علمی و معتبر جهانی، او را از دنیا دیده‌ترین عالمان تقریبی معاصر ساخته بود.

سخنرانی‌های او در مجامع علمی جهانی به مثابه میراثی علمی، از سخته‌ترین و استوارترین سخنان در عرصه صلح و وحدت اسلامی هستند؛ سخنانی زنده و پویا که از صافی انتخابی هوشمندانه عبور کرده و شرف حضور در مجامع علمی جهانی را یافته‌اند. چنین موفقیتی حاصل

جای بسی خوشوقتی است که در چهاردهمین دوره جشنواره بین‌المللی فارابی شاهد ابتکاری ارزشمند در افزودن «جایزه صلح و دوستی» هستیم و انتخاب مرحوم آیت‌الله حاج شیخ محمدعلی تسخیری به‌عنوان اولین برگزیده آن جایزه، نشان از حسن سلیقه و دقت علمی برگزارکنندگان آن دارد. در اینجا راقم این سطور هرچند خود معترف است که بضاعتش در حد معرفی مقام شامخ عالمی سترگ چون آیت‌الله تسخیری نیست، اما به حکم وظیفه شاگردی و بالغ بر ۱۴ سال آشنایی با معظم‌له، نوشتار حاضر به یاد و نام آن نادره زمانه تقدیم می‌شود.

جامعیت علمی و صفای نفس

معمولاً قدر و منزلت عالمان و طلایه‌داران صلح و وحدت اسلامی از بررسی و تحلیل فتاوا و تألیفات تقریبی‌شان نمایان می‌شود، اما هستند فرزانه‌گانی که دستاوردهایشان را باید فراتر از آثارشان، در افق تاریخ صلح و وحدت اسلامی به نظاره نشست و بی‌شک آیت‌الله حاج شیخ محمدعلی تسخیری یکی از آنهاست. اگر پیش‌تر عالمانی

جایگاه فقهی
آیت‌الله تسخیری
موجب شد تا ایشان
مسئولیت‌های
مختلفی را بر عهده
گیرد که از آن
میان می‌توان به
مشاور مقام معظم
رهبری در امور
فرهنگی جهان
اسلام، دبیرکلی
مجمع جهانی
تقرب مذاهب
اسلامی، عضویت
در مجلس خبرگان
رهبری، کمیته
فقهی بانک جهانی
توسعه اسلامی و
نایب رئیس شورای
مشورتی سازمان
آیسیسکو اشاره کرد